

Bánk bán

Operabemutató a Zenés Színházban

Kétes kimenetelű, veszélyes vállalkozás szembeszállni a színházi mítoszokkal. Nehéz megküzdeni az előképekkel. Különösen olyan darab esetében, amely nemcsak a magyar operairodalom kiemelkedő klasszikus alkotása, de immár nemzeti tudatunk kitörölhetetlen része; s különösen itt, Szegeden, ahol a szabadtéri színpadán, néhány száz méterrel arrébb, a Bánk bár repertoárdarab, vezető hazai művészeink rendszeres fővonulása; s különösen akkor, ha olyan kiváló személyiség nevéhez fűződik a címszerep, mint Simándy József, aki több mint három évtizede a „nemzet nagyura”.

Nehéz tarisznya, felelősségteljes vállalkozás. A Szegedi Nemzeti Színház operatársulatának Bánk-előadása ebben rejti érdekét, s itt kezdődnek gyengéi is. Fiatal, pályakezdő művészek irányításával került színre Erkel operája. Ezzel a darabbal debütál a szegedi közönség előtt a rendező, Darida Miklós, és a karmester, Molnár László.

Darida így nyilatkozott: „A rendező feladata nehéz; kettős célt kell maga elé tűznie; az újrafelfedezés igényével közölni a nemzeti operának úgy, hogy korábbi, legendás előadások hagyományait is megőrizzük, tovább ápoljuk.” Egy közszínházi operaelőadás természetesen más, mint egy szabadtéri bemutató. S egy „filmszínházi” bemutató ismét más lehetőséget teremt, mint egy „igazi közszínházi” produkció. Ezen a színpadon nincsenek különleges látványosságok. Csikós Attila sóstét tónusú háttér elé komor, román ivű, kőboltozatú árka dőrt tervezett, ezek szaggatják-tördelek a teret, Bati Alice jelmezei is súlyosak, nemes veretűek. Hiányoznak a látványos tömegmozgások, visszafogott a táncos palotaszínpad is, inkább csak jelzés, mint önálló és tartalmas betét. Több lehetőség kínálkozik viszont (kinálkoznak!) az emberi kapcsolatokban rejlő nemzeti-hatalmi ellentétek kibontására. Csakhogy épp ezzel marad adósunk Darida Miklós. Nem tudja elkerülni a hagyományos operajátszás néhány merev sablonját, ennek a következménye, hogy az áriák önálló produkciók, nem pedig egy történet fejlődésének szerves részei. Az énekesek többsége a közönség felé fordulva, gyakran hősiesen énekel el szerepét. Nem tudni, ennek végül is mennyire oka a színház, illetve a színpad akusztikai hiányossága. A figurák belső fejlődésének kibontására, egymáshoz való viszonyuk módosulásának tettenérésére, az érzelmek fokozására nem volt ereje a rendezőnek, de a megvalósítóknak sem. Éppen ezért itt-ott, statikus (Péter és a békéltetés), egyszerű mozgásaiban következtetlenség (Gertrud bevonulása és távozása), másutt elnyújtottan pantomimes (Melinda búcsúja) és alapjaiban megdőlően (Tiszaparti jelenet) részek tördelték az egységes képet, homályosították el az igazán szép beállításokat (Bánk és Gertrud kettőse, koporsójelenet). Talán a feszesség, a drámai fejlődés, a tragikus kihegyeztettség és érzelmi fűtöttség hiányzik az előadásból (a rendezésből, a zenei megvalósításból és az énekesi teljesítményekből egyaránt). Ami Erkel zenéjének is leginkább sajátja.

A Szegedi szimfonikus zenekar odaadással, pontosan és itt-ott igazán élményszámba menően tolmácsolta a muzsikát. Ezt a pontosságot, a kottához való alázatos kötődést követelte meg Molnár László karmester. De éppen ez a precizitás való feltétlen törekvés törte meg a nagyobb zenei íveket, horzsolta föl a muzsika gazdag és egységes követét. Molnár László látványosan, lendületesen, talán

Melinda (Bálint Ilona) és Bánk (Juhász József) kettőse

túlsgósan is áradó szenvedéllyel, kicsit teatrálisán vezényelt, ami nem feltétlenül következik a verbunkos zenére épülő összefogott, tömör, feszes muzsika lényegéből. Az énekesek teljesítményei közül feltétlenül Gyimesi Kálmán Tiborca kívánczik az első helyre. Nemcsak magabiztosan és kulturáltan énekel, de hangjával is sikerült jellemet formálnia, alakítása végigmondott, tartózkodó, szállangmentes. Ő az, aki legmagasabb szinten ötvözte a zenei és színészi megvalósítást. Vághelyi Gábor Biberachként nagyszerű jellemet formált, szépen és pontosan énekel, játéka is kifejezte a kalandor lovag jellemtelen praktikáit. Alakítása nagy erénye az előadásnak. Tetszett még Kenesey Gábor Petur bánja, bár szerepformálása kissé statikus volt, s a híres bordal keserű, visszafogott indulataival is adós maradt.

A legnagyobb árnyék Juhász József alakítására vetül, hiszen az ő Bánkja hordozza Simándy nádorának súlyos terhét. Többször bizonytalanodott, s nem sikerült Bánkjának fölőnie a nemzet első emberének, a nemzeti öntudat és a tiszta emberiség képviselőjének. Úgy tűnt, mintha

csak a Hazám, hazám ismétlések fedezte volna föl az ária belső, lélektani ívét, a hazaszeretet őszinte és bensőséges vallomásától a hittétel és teljes föloldódás katarzisaig. Különösen középhangja volt erőteljes. Bálint Ilona Melindaként túlzottan pasztellszínű, erőtlenséget és halvány, hiányzik belőle az emberi hűség és énekesi tartás biztonsága. Gertrud — Lengyel Lili — inkább merev, mint megközelíthetetlenül fenséges, hangjának öblössége néhol igen zavaró. A leginkább zavarba ejtő alakítás Rétzi Csaba Ottója. Hangjának kellemetlen fakósága, erőltettség hol elnagyolt, hol tétova, hol sablonos játékkal párosul. II. Endre jelmezében Szakály Pétert láthattuk a premieren. Kissé szaggatottan énekel, de kétségtelenül megnyerő jelenség, s megvannak hangidősségei is.

A további előadásokon, a mostani szereplőkön kívül szóhoz jut Várady Zoltán karmester, II. Endreként Kenesey Gábor, Gertrud jelmezében Gortva Irén és Farkas Éva, Ottó Bárdi Sándor, Bánk Szabady József, Melinda B. Horváth Ágota, Petur Szakály Péter, Biberach Takács Sándor, Tibor Vághelyi Gábor lesz.

Tandi Lajos

Befejeződött az úttörőparlament

Az ország valamennyi úttörőcsapatához intézett felhívás elfogadásával szombaton befejeződött Debrecenben a VII. Országos Úttörőparlament.

A parlament képviselői az ülésről egymillió társuk nevében táviratot küldtek az Országos Békatanácsnak, s ebben aggodalmuknak adtak kifejezést azoknak a gyermekeknek a sorsa miatt, akik éheznek, háborúk borzalmai között élnek, nem élvezik a felnőttek szeretetét. Még a tanácskozás ideje alatt megkapták és felolvasták az Országos Békatanács elnökségének választását, amelyben többek között ezt írták: „Mi veletek együtt azt akarjuk, hogy a világ minden gyereke békében és biztonságos körülmények között készüljön fel az életre.”

Barabás János, az Állami

Ifjúsági Bizottság titkára átvette az állami szervekhez szóló kéréseket és javaslatokat, s hangsúlyozta, hogy messzemenően segíteni fogják azok valóra váltását.

Ezután Szűcs Istvánné, a Magyar Úttörők Szövetségének főtitkára záróbeszédében megvonta a háromnapos tanácskozás mérlegét. A zárónapon, amely egybeesett a Kommunista Magyarországi Pártja megalakulásának évfordulójával, a parlament képviselői az ország kisdobosait és úttörőit nevében virágot küldtek a KMP megalakulásának budapesti és debreceni emlékhelyeire.

Befejezésül egyhangúlag megszavazták az ország úttörőcsapatához intézett felhívást.

„Folytassuk a 4 plusz 1 akció feladatainak megvalósítását — hangzik többek között a felhívás szövege. —

Az ifjúsági brigádokról

Ülést tartott az ÉDOSZ központi vezetősége

Az élelmiszeripari üzemekben továbbra is nagy gondot kell foglalkozni a fiatalokkal, miután közülük kerül ki az iparági létszám 40 százaléka, továbbá ők jelentik a munkaerő-utánpótlás szinte egyedüli forrását — állapította meg az ÉDOSZ központi vezetősége szombati ülésén, amelyen — Romány Pál mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszter részvételével — az ifjúságpolitikai feladatok végrehajtásának tapasztalatait vitatták meg.

Az elmúlt években nőtt az ifjúsági brigádok száma, s jó eredményeket értek el a termelésben. Jól segítették fejlődésüket az, hogy a vállalati vezetők figyelemmel kísérték munkájukat. Viszont figyelmeztető, hogy a „Kiváló ifjúság”, a „Szakma ifjú mestere” és hasonló versenyformák nem eléggé népszerűek, nem váltak általánossá, holott ezek igen alkalmasak az egyéni képességek kibontakoztatására. Ugyanúgy az Alkotó ifjúság pályázat sem mindenütt váltotta be a hozzáfűzött reményeket. Csakis ott van eredménye, ahol a pályázat

kiírását és a pályamunkák elbírálását megfelelő komolysággal kezelték, és ahol a bevezetéséért is mindent megtettek.

A központi vezetőség ülésén rámutattak arra is, hogy nagyobb figyelmet kell fordítani az értelmiségi fiataloknak a szocialista, a komplex, valamint a műszaki gazdasági brigádokba való bevonására is. (MTI)

Fórum

Mivel a jövő tanévtől kötelező az általános és középiskolákban az Állampolgári ismeretek című tantárgy oktatása a jogi felvilágosító munkába, az alapvető ismeretek oktatásába bekapcsolódott az ügyvédek is — hangzott el szombaton a Hazafias Népfront Országos Tanácsa és az Országos Ügyvédi Tanács közös rendezésében megtartott fórumon. A tanácskozáson részletesen foglalkoztak azzal, hogyan segíthetik a jövőben az ügyvédek a népfront tevékenységét, milyen további feladatokat vállalnak a felvilágosító és propagandamunkából. (MTI)

Alapítvány

Reich Miklós, a párt- és a munkásmozgalmak régi harcosa, nagy összegű felajánlást tett alapítvány létesítésére. Az alapítvány célja, hogy elősegítse a marxizmus — leninizmus eszméinek művelését, terjesztését, a szocialista közgondolkodás fejlesztését pályázatok, ösztöndíjak, vetélkedők jutalmazásának formájában.

Az MSZMP KB agitációs és propagandabizottsága a Központi Bizottság Társadalomtudományi Intézetét bíz-

ta meg az alapítvány gondozásával.

Bensőséges ünnepségen szombaton került sor az alapító okmány átadására. A felajánlást tevő Reich Miklós ebből az alkalomból Lakos Sándor, a Központi Bizottság tagja, a KB Társadalomtudományi Intézetének igazgatója, Kornidész Mihály, a KB tudományos, közoktatási és kulturális osztályának vezetője és Monna Gyula, a KB agitációs és propagandaosztályának megbízott vezetője köszöntötték. (MTI)

Képzőművészeti műhely a Tábor utcában

Mintegy kéthónapos szünet után megújulva nyitotta meg kapuit a Tábor utcában a város egyik legrégebbi képzőművészeti köre. A korábbi alakrajz, akttudium és mintázás mellett azok számára is megnyílik a kör, akik előszeretettel alakítják, formálják környezetüket. Az új műhelyben a környezettestétika, a tárgyformálás és más iparművészeti műfajok iránt érdeklődő amatőrök bővíthetik ismereteiket. Rendszeresen lesznek vizuális ismeret, terjesztő előadások, terveznek rendhagyó rajzórákat, szakmai tanácsadást biztosítanak.

Természetesen továbbra is a hivatásos művészek rendelkezésére áll egy jól felszerelt műterem. Várják azokat az érdeklődő fiatalokat, akik művészeti pályára készülnek. Jelentkezni keddtől péntekig délután 5-7 óra között lehet a helyszínen. A műhelyfeltételeket egészíti ki majd a készülő grafikai műhely és a műtárgyaktár. A Bartók-napok keretében

mától, november 30-ig nyitott napokat rendeznek a Tábor utcai képzőművészeti műhelyben. A programokra általános és középiskolások diákokat várnak. Ma, vasárnap délután 2 órakor Ceruza, szén, papír címmel rajzeszközökkel ismerkedhetnek meg az érdeklődők, 26-án délelőtt 10 órakor Színek világa, 27-én délelőtt 10 órakor Agyagozzunk, mintáz-

unk együtt, 28-án délután 3 órakor Ismerkedés a fonallakkal címmel tartanak rendezést. Csütörtökön délután 3 órakor ismét a rajzeszközökkel ismerkedhetnek a résztvevők, 6 órakor pedig Hézős Ferenc festőművész tart játékos foglalkozást. A záróeseményen, november 30-án délelőtt 10 órakor közös játékkészítés lesz a program.

Újoncok eskütétele

Megkapóan szép ünnepséget tartottak tegnap, szombaton délután Szegeden, a Kossuth lakányában. Az egy hónapja bevonult sorkatonák ünnepélyes csapatgyűlésen a szülők, a hozzátartozók, barátok, a párt, állami és társadalmi szervek képviselőinek jelenlétében a csapatvezető előtt esküt tettek. Azt ígérték, hogy a Magyar Népköztársaság hűséges katonái lesznek. Tópor István alezredes köszöntötte az esküt tevőket, a vendégeket. Beszédében kiemelte, hogy a katonai eskü

egész életen át kötelező a szocialista haza iránti hűségére.

Az ünnepélyes eskü után a katonákat Szeles János alezredes is köszöntötte, Dickmann Ferenc, a KISZ városi bizottságának képviselőjében szökött az esküt tett katonákhoz.

Az ünnepség befejezéseként az esküt tett honvédek díszmenetben vonultak el a csapatzászló, parancsnokaik és a hozzátartozók előtt, utána pedig díszbeleden vettek részt. Az újoncok a délutánt hozzátartozóikkal töltötték.

Az ünnepélyes eskü egy pillanata